

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA OTA-ONALARNI TA'LIM
TARBIYAVIY JARAYONDA FAOL ISHTIROKINI TA'MINLASH

Avezova Mahliyo Sultonazar qizi

Urganch davlat universiteti

Pedagogika fakulteti talabasi

Annotatsiya: *Maqolada Maktabgacha ta'lim tashkilotida ota-onalarni ta'lim tarbiyaviy jarayonda faol ishtirokini ta'minlashning amaliyotdagi holati bayon etilgan, shuningdek muammoning olib borilgan ilmiy tadqiqot ishlaridagi tahlili keltirilgan*

Kalit so'zlar: *Oila, Interaktiv, hamkorlik, faslitator, ta'lim-tarbiya, tashabbuskorlik, tashkilotchilik, rivojlantirish, pedagogik mahorat, hamkorlikdagi yondoshuv.*

Аннотация: *В статье изложено практическое состояние обеспечения активного участия родителей в образовательно-воспитательном процессе в дошкольной образовательной организации, а также представлен анализ проблемы в проводимых научно-исследовательских работах.*

Ключевые слова: *Семья, интерактив, сотрудничество, фасилитатор, образование, инициатива, организация, развитие, педагогическое мастерство, кооперативный подход.*

Abstract: *The article describes the state in practice of ensuring the active participation of parents in the educational process in the preschool educational organization, and also provides an analysis of the problem in the scientific research work carried out.*

Keywords: *Family, Interactive, cooperation, facilitator, education, initiative, organization, development, pedagogical skill, cooperative approach.*

Maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish, moddiy-texnik bazasini mustahkamlash, maktabgacha ta'lim muassasalari tarmog'ini kengaytirish, malakali pedagog kadrlar bilan ta'minlash, bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash darajasini tubdan yaxshilash, ta'lim-tarbiya jarayoniga zamonaviy ta'lim dasturlari va texnologiyalarni tatbiq etish, bolalarni har tomonlama intellektual, axloqiy, estetik va jismoniy rivojlantirish uchun shart-sharoitlar yaratish maqsadida mamlakatimizda tub islohotlar amalga oshirilmoqda.

Maktabgacha ta'lim tizimini takomillashtirish, uni jahon ta'lim standartlari talablari darajasiga olib chiqish davlat siyosatining ustuvor vazifalaridan biri bo'lib kelmoqda. Rivojlangan mamlakatlar tajribasidan ma'lumki, bolalari kamolga erishgan davlatlar taraqqiyotida bu omil o'ziga xos o'rin tutadi.

Aql-zakovatli, yuksak ma'naviyatli kishilarni tarbiyalay olsakina, oldimizga qo'ygan maqsadlarga erisha olamiz, yurtimizda farovonlik va taraqqiyot qaror topadi. Zamonaviy ta'lim konsepsiyalari asosida ta'lim- tarbiya jarayonini yuksaltirish, milliy

g'oyani ro'yobga chiqaradigan barkamol avlodni voyaga yetkazish davlatimizning eng muhim vazifalaridan biri ekanligini ko'rsatadi.

Bugungi kunda maktabgacha yoshdagi bolalarni xar tomonlama rivojlangan, jismonan sog'lom, aqlan etuk va ma'naviy jixatdan shakllangan etib voyaga yetkazish dolzarb vazifalardan biri bo'lib kelmoqda. Bu kabi vazifalarni amalga oshirishda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi PF-4947-son farmoni ilk va maktabga chayoshdagi bolalarni xar tomonlama rivojlantirish, ta'lim-tarbiya berish, maktab ta'limiga tayyorlash bo'yicha qator vazifalarni belgilaydi.

Shaxs va jamiyat munosabatlari, ma'naviyat va ahloqiy tarbiya masalalari, shaxsni shakllantirishda ijtimoiy munosabatlarning o'rni Sharq mutafakkirlari Abu Rayhon Beruniy, Abu Nasr Forobiy, Abu Ali ibn Sino, Alisher Navoiy, Husayn Voiz Koshifiy, Jaloliddin Davoniy, Jaloliddin Rumi, Yusuf Xos Xojib Abdulla Avloniylarning pedagogik g'oyalari va qarashlarida o'z aksini topgan.

P.Yusupova, F.R.Qodirova, R.M.Qodirova, D.Abdurahimova, X.B.Tulenova, D.R.Babayeva, G.X.Jumasheva, X.I.Kasimova, M.SH.Rasulova, M.A.Solihova, K.S.Shodiyeva, SH.A.Sodiqova SH.Shodmonova, O.U. Hasanboyeva va boshqalar tomonidan maktabgacha ta'lim muassasalari faoliyatining mazmuni, maktabgacha yoshdagi bolalarni ma'naviy-axloqiy, jismoniy va psixologik jihatdan tarbiyalash, ularda muomala madaniyati va nutq ko'nikmalarini hosil qilish, bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash muammolari tahlil etilgan. Bu sohada psixolog olimlardan G'.B.Shoumarov, Ye.A.Morshinina, E.G'oziev, V.M.Karimova, M.G.Davletshin, N.A.Sog'inov, S.A.Oxunjonova, A.Shojalilov va boshqlar ham o'z atdqiqlarida oilada farzand tarbiyasi masalalriga alohida e'tibor bergalar.

Zamonaviy maktabgacha pedagogikada rus olimlari MTT oila bilan ishlashning turli jihatlarini ko'rsatgan. G.F. Biktagirova, E.I. Murtazinalar, L.N.Tolstoy, V.A.Suxomlinskiy, P.F. Vinogradova, I.A. Danilina, L.V. Zagik, O.L. Zvereva, V.M. Ivanova, V.K. Kotirlo, T.V. Krotovoy, T.A. Kulikova, T.A. Markova, O.V. Ogorodnova, M.M. Ramazonova, Z.I. Teplova i dr. Vetnam olimlari Lyuong Txi Bin, Nguen Xong Txuan, Nguen An Tuet, Nguen Txi Oan, Fan Ngok An, Chan Txi Go Oan va boshqalar oila hamda MTT hamkorligi borasida o'z qarashlarini bildirganlar.

XULOSA

MTT da bola bilimga ega bo'ladi, boshqa bolalar va kattalar bilan o'zaro munosabatda bo'lish, o'z faoliyatini tashkil etish qobiliyatini oladi. Biroq, bola ushbu ko'nikmalarni qanchalik samarali egallashi oilaning maktabgacha ta'lim muassasasiga bo'lgan munosabatiga bog'liq. Maktabgacha yoshdagi bolalarning ta'lim jarayonida ularning ota-onalarining faol ishtirokisiz uyg'un rivojlanishi mumkin emas.

"Oila bilan o'zaro munosabatlar" tushunchasini "ota-onalar bilan ishlash" tushunchasi bilan aralashtirmaslik kerak. Garchi ikkinchisi tarkibiy qism o'zaro

aloqadorlik nafaqat jarayon ishtirokchilari o'rtasida vazifalarni taqsimlanishini, balki qayta aloqa qilishni ham nazarda tutadi.

Interfaol usullardan foydalangan holda ota-onalar bilan ishlashning ma'nosi nafaqat ota-onalar bilan aloqalarni o'rnatishda, balki shu tarzda yaratilgan qulay hissiy muhit tufayli ota-onalar tarbiyachining maslahatlarini yaxshi qabul qilishlari, yangi ma'lumotlarni idrok etishlari uchun ochiq bo'lishlari bilan bog'liq. Shunday qilib, oilaviy munosabatlar va ota-ona-bola munosabatlari bolaning pozitsiyasini va boshqa odamlar bilan shaxslararo munosabatlar strategiyasini shakllantiradi. Ota-onalar barkamol bo'lishni, bolalarni tarbiyalashni, o'zlarining ta'lim faoliyatini tahlil qilishni o'rganishlari, pedagogic xatolarning sabablarini, ishlatilgan usullarning samarasizligini aniqlashlari, bolaga uning xarakteriga va o'ziga xos vaziyatga mos keladigan ta'sir qilish usullarini tanlashlari kerak. Barkamol inson tarbiyasi, bola tarbiyasida ota-ona mas'uliyatini oshirish, ularni pedagogik-psixologik bilimlar bilan qurollantirish bugunning eng dolzarb masalasidir. O'zbek milliy qadriyatlari, milliy madaniyati, bola tarbiyasi va rivojlanishi haqidagi pedagogic bilimlarni takomillashtirish bo'yicha yaxlit tarbiya tizimi ham oila, ham maktabgacha ta'lim muassasalari tomonidan amalga oshiriladi. Shunday qilib, pedagogik nazariya va amaliyot tadqiqotlarining tahlili shuni ko'rsatdiki, bolalar bog'chalari va oilalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlar tizimida vazifalar va tarkibga yagona talablar mavjud emas.

REFERENCES:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi PF-4947-son farmoni //O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami. -Toshkent, 2017. - 6-son.
2. "O'zbekiston Respublikasining ilk va maktabgacha yoshdagi bolalarning rivojlanishiga qo'yiladigan davlat talablari". Toshkent 2018.
3. "2017-2021 yillarda maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ - 2707 - son 2016 yil 29 dekabrda Qarori. Xalq so'zi 2016 yil, 30 dekabr.
4. O'zbekiston Prezidenti 2020 yil 24 yanvar kuni mamlakatimiz Parlamentiga murojaatnomasi "Xalq so'zi» 25- yanvar, 2020 yil
5. "Oilalar va mahalliy jamoatchilik bilan hamkorlik" Metodik qo'llanma (birinchi nashr) Toshkent : 2020-y.